

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ศึกษากรณีผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ทราบถึงการที่ผู้นำชุมชนเข้าไปชี้นำ ชักจูงและเข้าไปมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สมาชิกชุมชนพูลสุข ซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะของความเป็นเมือง และสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-หัวนา ซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะของความเป็นชนบท ตามที่เทศบาลตำบลหัวหินได้จัดตั้งขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 เป็นต้นมา ผู้ศึกษาได้ทำการออกแบบสอบถามส่งไปให้สมาชิกชุมชนพูลสุข จำนวน 231 ฉบับ ได้รับคืนมาจำนวน 186 ฉบับ (ร้อยละ 80.5) และสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-หัวนา จำนวน 212 ฉบับ ได้รับคืนมา จำนวน 180 ฉบับ (ร้อยละ 84.9) นอกจากนั้นยังได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนทั้งสองชุมชนดังกล่าวด้วย จากนั้นจึงได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล นำข้อมูลมาลงรหัส และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (statistical package for the social science/personal computer) และประมวลผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ ดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า

1. สภาพส่วนบุคคล

1.1 เพศ สมาชิกชุมชนบ้านใหม่-หัวนา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 98 คน (ร้อยละ 54.4) ส่วนสมาชิกชุมชนพูลสุข ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 100 คน (ร้อยละ 53.8)

1.2 อายุ สมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30-49 ปี โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-หัวนา จำนวน 70 คน (ร้อยละ 38.9) และสมาชิกชุมชนพูลสุข จำนวน 93 คน (ร้อยละ 50.0)

1.3 ระดับการศึกษา สมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชน ส่วนใหญ่เป็นผู้จบการศึกษา ระดับประถมศึกษา โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา จำนวน 63 คน (ร้อยละ 35.0) และสมาชิกชุมชนพุดสุข จำนวน 72 คน (ร้อยละ 38.7)

1.4 อาชีพ สมาชิกชุมชนทั้งสอง ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา จำนวน 67 คน (ร้อยละ 37.2) และสมาชิกชุมชนพุดสุข จำนวน 77 คน (ร้อยละ 41.4)

1.5 รายได้ สมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชน ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระดับ เดือนละ 3,001-6,000 บาท โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา จำนวน 72 คน (ร้อยละ 40.0) และสมาชิกชุมชนพุดสุข จำนวน 75 คน (ร้อยละ 40.3)

1.6 ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน สมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชน ส่วนใหญ่เป็นผู้อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา จำนวน 132 คน (ร้อยละ 73.4) และสมาชิกชุมชนพุดสุข จำนวน 117 คน (ร้อยละ 62.9)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน

2.1 สมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความเห็นว่าผู้นำชุมชนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ชักจูง โน้มน้าว จูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น ซึ่งข่าวสารที่ได้รับมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนมีการชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ ผู้นำมีการชักชวนและมีส่วนให้สมาชิกเข้าร่วมมือกับหน่วยราชการในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาท้องถิ่น ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากนั้นผู้นำสามารถแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ของชุมชนได้ ผู้นำมีผลหรือมีอิทธิพลที่ทำให้การเมืองท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป สมาชิกในชุมชนยอมรับและเชื่อฟังคำแนะนำของผู้นำชุมชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การตื่นตัวทางการเมืองและการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองรวมทั้งผลการสนับสนุน

ที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนผู้รับเลือกตั้งมีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชน อยู่ในระดับสูง แต่สมาชิกในชุมชนมีความเห็นเกี่ยวกับการสนองตอบจากทางราชการหรือจากเอกชนที่ไปติดต่อขอความช่วยเหลืออยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนในเรื่องการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้นำชุมชนในการลงคะแนนให้กับผู้ที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนมีอยู่ในระดับ ต่ำ

2.2 สมาชิกชุมชนพลสุข ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง มีความเห็นว่าผู้นำชุมชนให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ชักจูง โน้มน้าว จูงใจในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวของท้องถิ่น ซึ่งข่าวสารที่ได้รับมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ผู้นำชุมชนมีการชักจูง โน้มน้าวให้สมาชิกในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะ ผู้นำมีการชักชวน และมีส่วนให้สมาชิกเข้าร่วมมือกับหน่วยราชการ ในการพัฒนาชุมชน แก้ไขปัญหาท้องถิ่น ตลอดจนเข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วย นอกจากนั้นผู้นำสามารถแก้ไขปัญหาด้านต่างๆของชุมชนได้ผู้นำมีผลหรือมีอิทธิพลที่ทำให้การเมืองท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป การตื่นตัวทางการเมือง และการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมทั้งผลการสนับสนุนที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนผู้รับเลือกตั้งมีผลต่อการเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชน และสมาชิกในชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นเกี่ยวกับการสนองตอบจากทางราชการหรือจากเอกชนที่ไปติดต่อขอความช่วยเหลืออยู่ในระดับ สูง แต่มีการยอมรับและเชื่อฟังคำแนะนำของผู้นำชุมชนในการ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่องการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้นำชุมชนในการลงคะแนนให้กับผู้ที่ผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนมีอยู่ในระดับ ต่ำ

3. อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกชุมชน และการยอมรับในตัวผู้นำชุมชน

3.1 สมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน กล่าวคือ มีความเห็นว่า ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของสมาชิกในชุมชน ในระดับสูง เช่นเดียวกันทั้งสองชุมชน โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา มีจำนวนที่เห็นด้วยกับเรื่องนี้จำนวน 108 คน (ร้อยละ 60.0) ส่วนสมาชิกชุมชนพลสุขเห็นด้วย จำนวน 95 คน (ร้อยละ 51.1)

3.2 สมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง เช่นเดียวกัน โดยที่สมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนาเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองจำนวน 116 คน (ร้อยละ 64.5) และสมาชิกชุมชนพุดสุขเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 121 คน (ร้อยละ 65.1)

3.3 สมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชน ต่างยอมรับในตัวผู้นำชุมชนในระดับ สูง เช่นเดียวกัน โดยสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา มีความเห็นในการยอมรับตัวผู้นำชุมชน จำนวน 115 คน (ร้อยละ 63.9) และสมาชิกชุมชนพุดสุข มีความเห็นในการยอมรับผู้นำชุมชน จำนวน 121 คน (ร้อยละ 65.1)

4. ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจำนวน 4 คน ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่จะอยู่อาศัยในพื้นที่มานาน มีความอาวุโสในชุมชน ให้ความสนใจทางด้านการเมือง และมีการแจ้งข่าวสารให้สมาชิกในชุมชนได้ทราบข่าวทางหอกระจายข่าวโดยตลอด และเมื่อมีการประชุมก็มีการแจ้งข่าวสารทางการเมืองให้ทราบ ในช่วงที่มีการเลือกตั้งก็มีการชักชวนให้สมาชิกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง ในด้านการพัฒนาชุมชน ก็ร่วมกับสมาชิกในชุมชนช่วยกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน มีการประสานงานกับเทศบาลเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในบางโอกาส ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือด้วยดี โดยทางเทศบาลได้มีการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ ออกช่วยเหลือสมาชิกในชุมชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน สำหรับวิธีการชักจูง ชี้นำให้สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้นำชุมชนใช้วิธีการประกาศทางหอกระจายข่าวเป็นหลัก ในเรื่องการปฏิบัติตนของผู้นำชุมชน จะเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับชุมชนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในทุก ๆ เรื่องของชุมชน ประกอบกับเป็นผู้อาวุโส และมีพรรคพวกในชุมชนมาก เป็นที่รู้จักกันทั้งชุมชน จึงเป็นส่วนที่ทำให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชน

ชุมชนพุดสุข ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนจำนวน 4 คน ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ อยู่อาศัยมานาน ให้ความสนใจเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็น

เป็นในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติมาโดยตลอด เช่นเดียวกัน สำหรับข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับจะแจ้งผ่านหอกระจายข่าวของชุมชนเช่นเดียวกัน มีการพบปะกับสมาชิกในชุมชนและมีการพูดคุย แจ้งข่าวสาร เมื่อมีการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ก็จะชักชวนแนะนำให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งได้รับความร่วมมือด้วยดีมาโดยตลอด ในด้านการพัฒนาชุมชน จะร่วมกับคณะกรรมการและสมาชิกชุมชน ช่วยกันพัฒนาชุมชน เมื่อชุมชนมีปัญหาความเดือดร้อน ก็จะนำปัญหาของชุมชนไปขอความช่วยเหลือจากเทศบาล และก็ได้รับความร่วมมือจากเทศบาลด้วยดี ในกรณีเกิดการพิพาทในชุมชนที่เป็นเรื่องทั่วไป ก็จะเข้าช่วยแก้ไข ปัญหา ส่วนใหญ่แล้วจะแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี สำหรับการขอความร่วมมือจากสมาชิกชุมชน ก็ได้รับความร่วมมือด้วยดี ในเรื่องการปฏิบัติตนของผู้นำชุมชน จะเป็นผู้ให้ความร่วมมือกับชุมชนและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในทุก ๆ เรื่องของชุมชน ประกอบกับเป็นผู้อาวุโส และอาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลานาน จนทำให้เป็นที่ยอมรับของสมาชิกในชุมชน

จะเห็นได้ว่า อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนและการยอมรับในตัวผู้นำชุมชนของสมาชิกชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนาและสมาชิกชุมชนพลสุข ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ทั้งนี้ในการศึกษาวิจัยมุ่งเน้นศึกษาเฉพาะสมาชิกในชุมชนกับตัวผู้นำชุมชนเท่านั้น มิได้ศึกษาในรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ ความพร้อมของชุมชนในด้านเครื่องมือเครื่องใช้ การติดต่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทรัพยากรทั้งทางด้านการบริหาร ด้านบุคลากร รวมทั้งสภาพภูมิศาสตร์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ได้แก่ การคมนาคม เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ซึ่งปัจจัยอื่นๆดังกล่าว อาจจะมีผลต่ออิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน และการยอมรับในตัวผู้นำชุมชนของสมาชิกชุมชนทั้งสองชุมชนได้ ควรที่จะได้มีผู้ทำการศึกษาต่อไป

สำหรับในเรื่องอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลอย่างมากในการชักจูง หรือโน้มน้าว ให้สมาชิกในชุมชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ในด้านการไปลงคะแนนเสียง ซึ่งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญ ดังรูปแบบ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ Nie and Verba ได้ให้ความหมายไว้ และการที่สมาชิกในชุมชนไปร่วมดำเนินกิจกรรมทุกอย่าง ในการพัฒนาชุมชน ได้แก่ การร่วมออกหน่วยบริการเคลื่อนที่กับเทศบาล การประชุมของชุมชน การพัฒนาโรงเรียน วัด และสถานที่ราชการนั้น นับได้ว่าเป็นอิทธิพลที่เกี่ยวกับผู้นำโดยแท้จริง

อภิปรายผล

การปกครองในระบบประชาธิปไตยนั้น การปกครองท้องถิ่นนับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาระบบประชาธิปไตยให้มีความเจริญก้าวหน้า ในฐานะที่เป็นสถาบันฝึกสอนประชาธิปไตยขั้นพื้นฐานให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นแต่การปกครองท้องถิ่นจะมีความเจริญก้าวหน้าได้ ไม่เพียงแต่พัฒนาเฉพาะในด้านของประชาชนเท่านั้น ในส่วนของผู้นำท้องถิ่นยังเป็นปัจจัยสำคัญ โดยจะต้องมีการดำเนินวิถีชีวิตที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ประชาธิปไตย แต่การดำเนินชีวิตของคนในสังคม จะมีสถานะเป็นอย่างไรนั้น ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับอิทธิพลของความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติ ที่ได้รับการฝึกสอน อบรม เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอยู่ในสังคมนั้นๆ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย ได้มีการเลือกตั้งกันอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งในการเลือกตั้งแต่ละครั้ง ประชาชนไม่ค่อยได้ให้ความสนใจต่อสิทธิและความสำคัญในกระบวนการเลือกตั้ง เท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนไม่เข้าใจหรือเห็นประโยชน์ของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพวกเขาเห็นว่าเป็นเรื่องที่อยู่ไกลตัวแต่ในบางพื้นที่หรือบางชุมชนหลายแห่ง ประชาชนในพื้นที่หรือชุมชนเหล่านั้น ได้รับการ ชักชวน ชี้นำ หรือโน้มน้าว จากบุคคลที่เรียกว่า “ผู้นำชุมชน” ให้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เนื่องจากผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนมากที่สุด และบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในชุมชน ให้เป็นตัวแทนของชุมชน ดังนั้นการศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในครั้งนี้ เป็นการศึกษา อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน และการยอมรับในตัวผู้นำชุมชนของชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา และชุมชนพุลสุข ในเขตเทศบาลตำบลหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยจะได้อภิปรายผลการศึกษาวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังนี้

ประเด็นแรก ในแง่อิทธิพลของผู้ชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน จากการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มึบทบาทในการชักนำ โน้มน้าวหรือจูงใจให้สมาชิกในชุมชนไปใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เป็นผู้คอยให้ข่าวสารความเคลื่อนไหวของชุมชน และท้องถิ่น คอยกระตุ้นเตือนให้สมาชิกในชุมชนมีการตื่นตัวทางการเมือง เข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางราชการและชุมชน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง การพัฒนา ซึ่งผู้นำชุมชนไม่ได้ให้ผลประโยชน์ตอบแทนใดๆ ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา และสมาชิกชุมชนพลสุข ไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชน คือบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในชุมชนให้เป็นตัวแทนของชุมชน คอยให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาความต้องการของสมาชิกในชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมาตลอด เป็นผู้ที่มีความคล่องตัวสามารถติดต่อบริการงานกับทางราชการได้สะดวก เป็นผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนมานาน มีพรรคพวกเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องมาก เป็นที่รู้จักของสมาชิกในชุมชนนั้นโดยตลอด จนกระทั่งสมาชิกในชุมชนทั้งสองชุมชนเกิดการยอมรับ เชื่อถือ และเชื่อฟังในตัวผู้นำชุมชน

ประเด็นที่สอง ในแง่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกในชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา และสมาชิกในชุมชนพลสุข ทั้งสองชุมชน เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง เช่นเดียวกัน ไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะว่า ผู้นำชุมชนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน เนื่องจากผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่สมาชิกในชุมชนต้องพึ่งพาอาศัย ในยามที่มีปัญหาความเดือดร้อนตลอดมา คอยแก้ไขปัญหากรณีพิพาทที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงทำให้สมาชิกในชุมชนให้ความเคารพ เชื่อฟัง ผู้นำชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากการให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน การให้ความร่วมมือกับทางราชการ และไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามที่ผู้นำชุมชนได้แจ้งข่าวสารให้ทราบ ถือได้ว่า การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นรูปแบบกิจกรรมของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ชัดเจนที่สุด ที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตยของประเทศ

ประเด็นที่สามในแง่การยอมรับในตัวผู้ชุมชน จากการศึกษาพบว่า สมาชิกในชุมชนบ้านใหม่-ห้วยนา และสมาชิกในชุมชนพลสุข ได้ให้การยอมรับในตัวผู้นำชุมชนในระดับสูง เช่นเดียวกัน ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่มีอาวุโสในชุมชน เห็นแก่ประโยชน์

ส่วนรวมอยู่อาศัยในชุมชนมานานเป็นที่รู้จักของสมาชิกโดยตลอด มีความรักชุมชน นำปัญหาของชุมชนไปปรึกษาหารือและขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการโดยตลอด ให้ความสนใจในเรื่องข่าวสารทางการเมือง และแจ้งให้สมาชิกในชุมชนทราบเป็นประจำ จึงทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถรับรู้ข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆของทางราชการ และความเป็นไปของสถานการณ์ทางการเมือง ภายนอกชุมชน ได้เป็นอย่างดี โดยผ่านทางผู้นำชุมชนประคบกับผู้นำชุมชนเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในชุมชน ให้ทำหน้าที่ตัวแทนของชุมชน คล้ายกับกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน จะทำให้สมาชิกในชุมชนให้ความยอมรับในตัวผู้นำชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัย เรื่องอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบถึงอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อสมาชิกในชุมชน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการยอมรับในตัวผู้นำชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น จะนำมาซึ่งการปกครองในรูปแบบการกระจายอำนาจ เพื่อประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ประเด็นที่จะขอเสนอแนะ ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีบทบาทในชุมชน คล้ายกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในตำบล หมู่บ้านต่างๆ เพียงแต่ผู้นำชุมชนไม่มีอำนาจหน้าที่ในทางกฎหมายเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชน มีการติดต่อสื่อสารกันทางตรง ผู้นำชุมชนจะสามารถติดต่อกับสมาชิกในชุมชนโดยการ ใช้หอกระจายข่าว การพูดคุยตัวต่อตัว หรือการจับเข่าคุยกัน ดังนั้นการที่ทางราชการ คือเทศบาล จะติดต่อราชการหรือเผยแพร่ข่าวสารของทางราชการ กับสมาชิกในชุมชนต่างๆ ก็สามารถที่จะติดต่อผ่านผู้นำชุมชน จะเป็นวิธีการที่รวดเร็วที่สุด ประหยัดที่สุดและสะดวกที่สุด ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาก็คือ หน่วยงานราชการ หรือเทศบาลที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบชุมชนโดยตรง ควรให้ความสำคัญกับผู้นำชุมชนมากขึ้น อาจจะมีตำแหน่งหรือผลประโยชน์

และสวัสดิการในด้านต่างๆบ้างตามสมควร เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของ ผู้นำชุมชน อีกทั้งการให้ความรู้การศึกษา เช่น การฝึกอบรม เพื่อเป็นแรงกระตุ้น ผลักดันและส่งเสริมให้ผู้นำชุมชนสามารถปฏิบัติงานและชักนำสมาชิกในชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเมืองการปกครอง อันจะนำมาซึ่งการพัฒนาประชาธิปไตย โดยแท้จริง ซึ่งจะมีผลทำให้ไม่มีการซื้อสิทธิขายเสียง และการยกระดับความรู้แก่ผู้นำชุมชน จะเป็นการช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำชุมชนดีขึ้นด้วย

2. จากการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของสมาชิกในชุมชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนั้นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองในระดับท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งในระดับชาติ มักจะใช้ผู้นำชุมชนเป็นเครื่องมือในการหาเสียง หรือที่ชาวบ้าน เรียกว่า “หัวคะแนน” เพราะผู้นำชุมชน เป็นผู้ที่สมาชิกในชุมชนให้ความเชื่อถือ นับถือ หรือเชื่อฟัง จึงอาจจะเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจทางการเมืองของสมาชิกได้ ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา ก็คือ หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง คือเทศบาล ควรยกฐานะ ผู้นำชุมชนให้มีบทบาท อำนาจหน้าที่ให้มากขึ้น ในลักษณะที่เป็นทางการมากขึ้น เพื่อที่จะดึงให้ผู้นำชุมชนเข้ามาเป็นกลไกอันหนึ่งของเทศบาล แล้วเพิ่มความรู้ทางด้านการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ให้กับผู้นำชุมชนเหล่านั้น รวมทั้งเพิ่มอำนาจหน้าที่อย่างเป็นทางการให้ชัดเจน รวมไปถึง บทลงโทษอย่างเป็นทางการด้วย จะทำให้ผู้นำชุมชนไม่ตกเป็นเครื่องมือของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองดังกล่าวได้ โดยผู้นำชุมชนจะวางตัวเป็นกลางทางการเมืองได้มากขึ้น

3 จากการศึกษาวิจัยพบว่า หน่วยงานของรัฐที่มีโอกาสพบปะให้ความช่วยเหลือและ ประชุมสมาชิกในชุมชนเป็นประจำ โดยเฉพาะเทศบาลซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบสมาชิกในชุมชนโดยการจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ ให้ความช่วยเหลือร่วมพัฒนาชุมชนกับสมาชิกในชุมชนเป็นประจำทุกเดือน ควรจะได้ถือโอกาสเผยแพร่ ให้ความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยแก่ สมาชิกในชุมชนอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ โดยเฉพาะการปกครองท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ สมาชิกในชุมชนรู้สึก ว่า ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้ส่วนเสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรักความหวงแหนต่อประโยชน์ อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัย และ เผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง ให้สมาชิกในชุมชนได้รับทราบเป็นประจำ เพื่อ

จะทำให้สมาชิกในชุมชนได้รับทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และเข้าร่วมกิจกรรมกับทางราชการ จนเกิดความรักความหวงแหนท้องถิ่นของตน ซึ่งจะทำให้สมาชิกในชุมชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยไม่ต้องอาศัยการชี้แนะ ชักจูงและโน้มน้าวของผู้นำชุมชน อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด

4 จากการศึกษาวิจัยพบว่า อิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน เป็นการศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของผู้นำชุมชนระหว่างชุมชนสองชุมชน ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของผู้นำชุมชน ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชน การยอมรับในตัวผู้นำชุมชนเฉพาะสองชุมชน ควรจะมีการศึกษาถึงอิทธิพลของผู้นำชุมชนที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนของทุกชุมชน ในเขตเทศบาล ตำบลหัวหินและมีการศึกษาปัจจัยในด้านอื่นเช่น สภาพภูมิศาสตร์ การคมนาคม วัฒนธรรมในชุมชน และการบริหารงานในชุมชน มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสมาชิกในชุมชนหรือไม่ เพื่อเสริมและสนับสนุนงานวิจัยในเรื่องนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นพื้นฐานในการทำวิจัยเกี่ยวกับผู้นำชุมชนในท้องถิ่นระดับชาติต่อไป ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาประชาชนในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถือว่าเป็นการพัฒนาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงได้อีกด้วย